KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 29 päivänä syyskuuta 2004,

EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia COMP/C.37.750/B2 – Brasseries Kronenbourg, Brasseries Heineken)

(tiedoksiannettu numerolla K(2005) 3597)

(Ainoastaan hollannin- ja ranskankieliset tekstit ovat todistusvoimaisia)

(2005/503/EY)

Komissio teki 29 päivänä syyskuuta 2004 päätöksen EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan mukaisesta menettelystä. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 [1] 30 artiklan säännösten mukaisesti komissio julkaisee osapuolten nimet ja päätöksen olennaisen sisällön sekä määrättävät seuraamukset. Se ottaa huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta. Päätöksen koko tekstin julkinen toisinto on saatavissa asiassa todistusvoimaisilla kielillä ja komission työkielillä kilpailun pääosaston Internet-sivuilla osoitteessa http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

I JOHDANTO

(1) Päätöksessä viitataan ns. aseleposopimukseen, joka koskee oluen myyntiä Ranskassa kulutettavaksi jossakin muualla kuin kotona (jäljempänä 'anniskeluala'). Komissio on kerännyt näyttöä siitä, että 21 päivänä maaliskuuta 1996 Ranskan kaksi suurinta panimokonsernia, Brasseries Kronenbourg SA ja Heineken France SA, entinen "SOGEBRA", sekä niiden silloiset emoyhtiöt Groupe Danone ja Heineken NV tekivät kyseisen sopimuksen juomien tukkukauppoihin kohdistuneen ns. yritysostosodan jälkeen. Sopimus koskee juomien tukkukauppojen yritysostoja, joiden tarkoituksena on kyseisten yritysostojen hinnannousun nopea päättäminen sekä asianomaisten osapuolten integroitujen jakeluverkostojen tasapainottaminen. Ns. aseleposopimusta ei kuitenkaan ole koskaan pantu täytäntöön.

II ASIAA KOSKEVA YHTEENVETO

1. Asian käsittelyn lähtökohdat ja menettelyvaiheet

(2) Asian käsittely aloitettiin Interbrew NV:n, nykyinen "Inbev NV", esittämien tietojen perusteella Belgian panimokartelliasian yhteydessä (komission päätös 2003/569/EY, tehty 5 päivänä joulukuuta 2001, EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia IV/37.614/F3 PO/Interbrew ja Alken-Maes, EUVL L 200, 7.8.2003, s. 1)). Kyseisten tietojen perusteella komissio suoritti useita tarkastuksia vuonna 2000 ja päätti tutkimuksensa esittämällä tietopyyntöjä.

(3) Komissio aloitti menettelyn 4 päivänä helmikuuta 2004 ja antoi väitetiedoksiannon seuraaville yrityksille: Brasseries Kronenbourg SA, Heineken France SA, Groupe Danone ja Heineken NV. Kaikki osapuolet ovat toimittaneet kirjallisen vastauksen komissiolle. Ne eivät ole kuitenkaan halunneet käyttää oikeuttaan tulla kuulluiksi.

2. Kyseessä oleva ala

(4) Tämä asia koskee oluen myyntiä Ranskassa anniskelualalla.

(5) Kyseiset sopimuspuolina olevat yritykset edustivat yhteensä noin kolmea neljäsosaa Ranskassa vuonna 1999 kulutetusta oluesta.

3. Rikkomisen luonne

(6) Komissio havaitsi seuraavan rikkomisen: Heineken NV ja Heineken France SA ilmoittivat 12 päivänä helmikuuta 1996 aikomuksestaan ostaa konsernit Fischer ja Saint Arnould ja liittää ne Groupe Danoneen ja Brasseries Kronenbourg SA:han. Koska konsernit Fischer ja Saint Arnould olivat merkittäviä Kronenbourg-oluen jakelijoita, tästä alkoi todellinen yritysostosota. Kukin panimokonserni osti siten useita juomien tukkukauppoja, mikä johti

[1] EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1.

kyseisten tukkukauppojen ostohintojen tuntuvaan laskuun. Tämän vuoksi Brasseries Kronenbourg SA, Heineken France SA sekä niiden emoyhtiöt Groupe Danone ja Heineken NV tekivät 21 päivänä maaliskuuta 1996 ns. aseleposopimuksen tukkukauppojen ostosta ja niiden integroitujen jakeluverkostojensa tasapainottamisesta. Ne sopivat erityisesti seuraavasta:

— tilapäisestä yritysostokiellosta (kielto ostaa tukkukauppoja sovitun luettelon ulkopuolelta),

— kunkin osapuolen verkostosta jaellun oluen kokonaismäärän tasapainottaminen, ja

— kunkin osapuolen markkinoimien sellaisten olutmerkkien määrän tasapainottaminen, jonka jakelijana toisen osapuolen on tarkoitus toimia.

(7) Sopimus käy selvästi ilmi Heineken-konsernin sisäisestä muistiosta. Groupe Danone ja Brasseries Kronenbourg SA eivät ole kiistäneet ns. aseleposopimuksen olemassaoloa. Olisi kuitenkin pantava merkille, ettei komissiolla ole näyttöä sopimuksen täytäntöönpanosta. Päinvastoin tietyt tukkukaupat, jotka sovitussa luettelossa on merkitty jommallekummalle osapuolelle, päätyivätkin toisen osapuolen omistukseen, ja osapuolet jatkoivat tukkukauppojen ostamista sovitun luettelon ulkopuolelta. Lisäksi vuosina 1996–2002 osapuolilla oli tapana syrjäyttää kilpailijoidensa olut omalla oluellaan niiden valvonnassaan olevassa jakeluverkostossa. Täten merkkien välisen tasapainon varmistamiseksi tarkoitetusta sopimuksesta tuli tarpeeton.

III OIKEUDELLINEN ARVIOINTI

1. Rajoittava tarkoitus

(8) Ns. aseleposopimus tehtiin 21 päivänä maaliskuuta 1996, ja sen alkuperäisenä tarkoituksena oli valvoa Heineken- ja Danone-konsernien tekemiä investointeja, koska sillä pyrittiin päättämään nopeasti tukkukauppojen ostoista aiheutuneiden kustannusten nousu. Lisäksi sopimus muistuttaa sopimusta, jonka tarkoituksena oli anniskelumarkkinoiden jakaminen kyseisten konsernien kesken. Edellä II 3 kohdassa mainitun kaksinkertaisen tasapainon luomisella osapuolet pyrkivät varmistamaan sen, ettei kumpikaan saanut määräävää asemaa kyseisillä markkinoilla.

(9) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa ei tarvitse ottaa huomioon sopimuksen tosiasiallisia vaikutuksia, jos sen tarkoituksena tuntuu olevan estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla. Koska tarkasteltavana olevan sopimuksen tarkoituksena oli kilpailun rajoittaminen kieltämällä yritysostot ja luomalla tasapaino osapuolten integroitujen jakeluverkostojen välille, komissio katsoo, että kyseessä on perustamissopimuksen 81 artiklassa tarkoitettu rikkominen, vaikkei sopimuksella ollutkaan vaikutuksia.

2. Tuntuva vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

(10) Vakiintuneessa oikeuskäytännössä katsotaan, että jotta yritysten välinen sopimus on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, sen on objektiivisten oikeudellisten ja tosiasiallisten seikkojen perusteella annettava riittävästi aihetta epäillä, että sillä saattaa olla tosiasiallisesti tai mahdollisesti suoria tai välillisiä vaikutuksia jäsenvaltioiden välisen kaupan rakenteeseen. Nämä edellytykset täyttyvät tässä asiassa.

(11) Ranskalaisten panimoiden jakeluverkosto on eräs tärkeimmistä tavoista, joilla sellaiset ulkomaiset panimot pääsevät Ranskan markkinoille, joilta tällaiset verkostot puuttuvat. Näin ollen ns. aseleposopimus, jolla pyritään luomaan tasapaino kansallisella tasolla Heineken NV/Heineken France SA:n ja Groupe Danone/Brasseries Kronenbourg SA:n integroitujen jakeluverkostojen välille, voisi vaikuttaa ulkomaisten panimoiden anniskelumarkkinoille pääsyn edellytyksiin ja samalla tuonnin määrään. Lisäksi Interbrew France, joka on merkittävin oluen maahantuoja Ranskassa, oli ja on edelleen riippuvainen Heineken France SA:n ja Brasseries Kronenbourg SA:n jakeluverkostoista tuotteensa huomattavan määrän jakelussa Ranskan anniskelumarkkinoilla. Täten sopimus, jolla pyritään jälkimmäisten yritysten jakeluverkostojen välisen kilpailun rajoittamiseen, voisi vaikuttaa ehtoihin, jotka kyseiset yritykset asettavat Interbrew Francelle sen tuotteiden jakelussa.

IV SAKOT

1. Perusmäärä

Rikkomisen vakavuus

(12) Komissio ottaa huomioon i) rikkomisen luonteen, ii) sen tosiasiallisen vaikutuksen markkinoihin silloin, kun se on mitattavissa ja iii) merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden koon.

i) Ns. aseleposopimus on horisontaalinen sopimus, jonka tarkoituksena on rajoittaa suuren markkinaosuuden omaavien yritysten välistä kilpailua. Hinnat vahvistavan sopimuksen kaltaisena selvänä rikkomisena ei kuitenkaan voida pitää sellaista sopimusta, joka on tehty tukkukauppaostojen kustannusten hillitsemiseksi lyhyellä aikavälillä sillä, että ostosota päätetään. Kyseisten kahden panimokonsernin jakeluverkostojen pitkän aikavälin tasapainottamisesta tehty sopimus on markkinoiden jakamisesta tehdyn sopimuksen kaltainen. Tässä ei kuitenkaan ole kyse markkinoiden jakamisesta perinteisessä mielessä, koska sopimuksen pääasiallisena tarkoituksena oli estää se, että yksi konserni hallitsisi markkinoita, eikä kilpailun poistaminen konsernien väliltä tai kolmansien osapuolten toiminnan estäminen.

ii) Sopimusta ei pantu täytäntöön, ja tämän vuoksi se ei vaikuttanut markkinoihin.

iii) Maantieteellisten markkinoiden laajuuden osalta komissio ottaa huomioon sen, että vaikka sopimus kattaa koko Manner-Ranskan, se rajattiin koskemaan anniskelualaa, joka edustaa alle kolmannesta kokonaismyynnin määrästä Ranskassa.

(13) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo tässä päätöksessä tarkasteltujen yritysten syyllistyneen perustamissopimuksen 81 artiklan vakavaan rikkomiseen.

Rikkomisen kesto

(14) Koska sopimusta ei ole pantu täytäntöön, asianomaisille yrityksille määrätyn sakon perusmäärää ei ole syytä korottaa.

(15) Tämän vuoksi 1 000 000 euron perusmäärä määrättiin sekä Groupe Danone/Brasseries Kronenbourg SA:lle että Heineken NV/Heineken France SA:lle.

2. **Raskauttavat seikat**

(16) Jo vuonna 1984 Groupe Danonelle, silloiselle "BSN":lle, määrättiin sakko vallitsevan tilan säilyttämiseen ja tasapainon luomiseen markkinoilla tähdänneistä markkinoidenjakosopimuksista (komission päätös 84/388/ETY, tehty 23 päivänä heinäkuuta 1984, ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (IV/30.988 – Sopimukset ja yhdenmukaistetut menettelytavat lasilevyalalla Benelux-maissa, EYVL L 212, 8.8.1984, s. 13)). Groupe Danone/Brasseries Kronenbourg SA:lle määrätyn sakon perusmäärän korottaminen 50 prosentilla on perusteltavissa rikkomisen uusimisella, joka on raskauttava seikka. Muita raskauttavia seikkoja ei ole havaittu.

3. **Lieventävät seikat**

(17) Lieventäviä seikkoja ei ole havaittu.

4. **Sakkojen lopullinen määrä**

(18) Kutakin yritystä koskevat lopulliset sakot ovat seuraavat:

— Groupe Danone ja Brasseries Kronenbourg SA vastaavat yhteisvastuullisesti 1 500 000 euron summasta,

— Heineken NV ja Heineken France SA vastaavat yhteisvastuullisesti 1 000 000 euron summasta.